

PEM 13152-2
Tallinn, 20.1.1972 PR 10

Gagarini 9-8

Armas härra Rajamaa! Alles nüüd, seega suure hilinemisega saan Teile saata informatsiooni Teid huvitava teose kohta. Selgus, et teos peaks ilmuma juba tuleval 1973. aastal, nii vähemalt on kalkulatsioonid, kui mõni ettenägematu asjaolu seda ei sunni edasi lükkama. Mahult kavatsetakse ta suuremana ca 10% võrra, kui oli senine. Jäetakse küll välja mütoloogilisi nimesid, mille kohta saab andmeid entsüklopeediast, kuhu kasutajaid ka juhatatakse. Selles teoses tuleb ju esmajoones kõne alla nime kirjutamisvorm. Ka vähenev võõrsõnade hulk, sest nendegi kohta ilmus eri teos. Aga juurde tuleb uusi sõnu, eeskätt tehnika ja loodusteaduste alalt, kus eestikeelne terminoloogia pole aga veel täiesti kindlaks kujunenud. Mõnelgi alal on palju vaieldud, mis tulevikuski edasi kestab, sest tehakse ikka jällegi uusi ettepanekuid mõne termini suhtes. Kõik see teeb aga teose koostamise raskeks ja aegavõtvaks. Kui alguses näis, et uue trüki ettevalmistamine ja avaldamine on üsna kerge ja lihtne, mis mõne aasta jooksul teostatav, siis tegelikul tööil selgus, et olukord siiski nii ei ole. Tõsi küll, teose eelkäijate autorite hulgas oli mees, kes tundis elavat huvi erialase terminoloogia vastu ja kes sel alal ka edukalt tegutses. Ma mõtlen siin J.V. Veskit. Aga viimasel ajal pärast tema tegevuse lakkamist on paljugi muutunud, nii et tulevane väljaanne jääb ka viimaseks universaalset laadi teoseks. Järgmistes väljaannetes jääb küll seega välja erialane terminoloogia, nii et piirdutakse üldkeelelise sõnavaraga. See muidugi lihtsustab ja kergendab tööd ja võimaldab enam tähelepanu pöörata puhtkeelelistele probleemidele. Eks neidki ole küllalt harutada.

Senist väljaannet on korduvalt kritiseeritud ja sellele mitmed patud süüks pantud, ühes sellega on esitatud ka omapoolseid ettepanekuid. Kui lehitseda "Sirpi ja Vasarat" või "Keelt ja Kirjandust", siis saab tehtud tööst mõnesuguse ülevaate. Tehtud ettepanekud kuuluvad küll moodustatud greemiumis harutusele, mis muidugi ei kindlusta neile läbiminekut ja vastuvõtmist. Koostamise tööst võtavad osa Kull ja Erelt, nende seisukohad ja arvamused kujundavad ja mõjutavad kõige rohkem tulevase teose ilmet ja laadi. Greemiumi tuumiku moodustavad Emakeele Seltsi Keeletoimkonna liikmed, sellep. ongi kõige mõjuvamad selle seisukohad. Mõndagi neist on avaldatud Emakeele

Seltsi viimases aastaraamatus, mille Teile ühtaegu eraldi saadetisena teele läkitan. Muidugi märgivad üksikud ettepanekud ja seikohad üksikuid jooni, nende täielik teostus ilmneb aga alles teoses eneses.

Kirja mainitud keelegeestest on endisel kohal ainult Raiet, kuna Kindlam lahkus juba aastaid tagasi jäädavalt meie hulgast ja Nurm läks pensionile, töötades siiski veel edasi grammatika ja keemia terminoloogia alal. Muudest töödest ta enam osa ei võta. Peale selle ilmub temalt aeg-ajalt artikleid keeleküsimate kohta.

Nagu näete, on saadetak informatsioon väga üldist laadi ega ütle midagi aktuaalsete probleemide lahenduste kohta, mida teoselt, mis keelepruuki mõneks ajaks reguleerib, oodatakse. Aga osalt on see paratamatu, kui teos ise on ootel - kõik võimalused on ikkagi ainult esialgsed võimalused. Muide, kas Teil "Keel ja Kirjandus" on kättesaadav ja kasutatav? Kui mitte, siis pean silmas Teile huve ja katsun neid rahuldada.

On rõõmus kuulda, et vanema, õigemini vanima generatsiooni tegelased säilitavad erksa vaimu, tööindu ja energiat, nagu see ainult vähestele osaks saab. Kohtumisel soovige mõlemale hästi kõva tervist ja jõudu ning head töötahet paljudeks aastateks. Kahju, et mul ei õnnestu näha nende töövilja.

Kuidas Teil läheb Käisi pärandi uurimine? Koort, kes seda kavatses teha, on sellest vist loobunud, sest tulemusi pole näha ja pole ka kuulda, et ta tööd jätkab. Kas neiu Rutt sai Teid abistada? Siinset olukorda iseloomustab viimane kiri. Ka nüüd lisan juurde väljalõike, mis iseloomustab nüüdseid püüdeid.

Lõpuks ketserlik soov või palve, mis Teid kahtlemata imestab ja üllatab. Ka Teile lahkel kaasabil ei saaks Saareste Sõnaraamatut ja ajakirja Dam-tidningen, muidugi eeldusel, et saan Teile midagi adekvaatset teha. Vastasel korral tuleb see mõte kõrvale jätta. Ei tohi Teile bürožetti koormata, sellep. võimaluse korral võiks sõnaraamatu asi pikema aja kestel laheneda. Seni tehtu ei õigusta sellise soovi esitamist.

Parimate soovide ja tervitustega

Teie

